

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 1. LISTOPADA ROKU 1799. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 23. Października.

Dzisiejsza Gazeta Dworska żadney nie czyni wzmianki o czynnościach wojennych. — Poseł Hiszpański przymuszony został do wyjazdu z Konstantynopola, Poseł zaś Hollenderski otrzymał pozwolenie pozostania jeszcze tamże przez dwa miesiące.

z Londynu dnia 11. Października.

Niektóre artykuły Traktatów pomiędzy Królem Jmcią Angielskim i Imperatorem Jmcią wszech Rosyi zawartych, tu urzędownie ogłoszone.

„Jego Królewka Mość W. Brytanij i Jego Imperatorska Mość wszech Rosyi z powodu związku i przyjaźni pomiędzy sobą trwającej pragnąc ułożyć środki, któreby w najskuteczniejszym sposobie mogły przeszkodzić pomyślnościom wojsk Francuzkich, oraz rozszerzaniu się zasad anarchii, a przynieść pokoy stały z przywróceniem równowagi Europy, osadzili za rzecz godną największej uwagi i troskliwości swojej, starać się iżeby to być może, przywrócić Francją do dawnych jej granic, tak jak były przed rewolucją. Na ten koniec postanowili zawrzeć pomiędzy sobą tymczasowy Traktat, i mianowali za swoich Pełnomocników; to jest: J. K. Mość W. Brytanij P. Karola Whitforth Barona swego nadzwyczajnego Posła i Ministra nadzwyczajnego przy dworze Imperatorskim Rosyjskim; a J. Impera: Mość wszech Rosyi Kanclerza Xcia Bezborodko, tajnego konsyliarza, generalnego dyrektora poczt, fenatora, kawalera orderow S. Jędrzeja, S. Alexandra Newskiego, S. Anny, Krzyża Jerozolimskiego, S. Włodzimierza pierwszej klasy. P. Kotschubey Vice-Kanclerza, tajnego konsyliarza i szambelana, kawalera orderu S. Alexandra Newskiego i S. Anny pierwszej klasy, którzy okazawszy sobie nawzajem swoje pełnomocnictwa, ugodzili się na następujące artykuły.

Obydwa wysokie dwory zgodziły się, iż Imperator Rosyjski przeznacza na ten koniec dostarczyć 45. tysięcy ludzi w infanterji i kawalerji z potrzebną artylleryą.

Co do dalszych tego wojska obrotów, J. IMość wszech Rosyi obiawi ie Królowi Jmci W. Brytanij, ażeby przez ten związek dwóch sprzymierzonych dworów, czynności wojenne przeciwko nieprzyjacielowi mogły się z większą pomyślnością odprawić, i ażeby przedsięwzięty ich zamiysł tym łatwiej mógł być skutecznym.

Dla ułatwienia J. IMci wszech Rosyi czynnego wdawania się do teraźniejszej wojny przeciwko Francuzom, J. K. Mość W. Brytanij obowiązuje się dostarczyć mu niżej wyszczególnionych posilków pieniężnych, a J. IMość wszech Rosyi zachowuje sobie prawo odwołania wzmiankowanych korpusów do swoich krajów, gdyby przez jakiegoś nieprzewidzianego przypadek całkowitość tych posilków pieniężnych nie była mu dostarczona.

Mość i gatunek tych posilków pieniężnych zostały postanowione i urządzone w następującym sposobie: 1. Ażeby Imperatora wszech Rosyi postawić w sposobności i jak najprzyzwoiciej do wysłania wojsk przeznaczonych na użycie w tej dobrej sprawie; J. K. Mość W. Brytanij obowiązuje się (skoro tylko odbierze uwiadomienie, iż wojska Rosyjskie są w marszu) zapłacić na najpierwsze i najwłaściwsze koszta sumę 225,000. funtów

sterlingów (9. milionów zł: Pol:) dzieląc wypłaty tak, ażeby summa 75 tysięcy funtów (3 mill: zł:) wydana była natychmiast skoro tylko wojska Rosyjskie przejdą granicę; iż druga wypłata równą sumę wynosząca, będzie wydana przy upłynieniu trzech pierwszych miesięcy i na początku czwartego, a trzecia wypłata całkowitą sumę dopełniającą, również będzie wydana w końcu 2gich 3 miesięcy i na początku 7go. 2.) J. K. Mość W. Brytanij obowiązuje się jeszcze dostarczyć J. IMości wszech Rosyi subfidium od 75 tysięcy funtów (3 mill: zł:) co miesiąc, rachując od dnia, w którym pomienione korpus wojska przejdzie granicę Rosyi. To subfidium będzie wypłacane na początku każdego miesiąca, a ponieważ jest przeznaczone na zapłatę i utrzymywanie wojska, zostanie przeto uiszczone przez przeciąg 12 miesięcy, chibaby pokoy przedzyszał zawartym. 3.) Dwie wysokie kontraktujące strony umówią się procz tego przed upłynieniem wzwyż wzmiankowanego terminu 12 miesięcy, czyli pomienione subfidium będzie na dalsze, w przypadku gdyby wojna w tym przeciągu nie była ukończoną.

Obowiązują się obie wysokie strony nie zawiadać bez uwiadomienia i zezwolenia wzajemnego żadnego pokoyu i zawieszenia broni, a gdyby Król Jmci Angielski przez jakieś nieprzewidziane wypadki widział się przymuszonym ukończyć niniejszą wojnę, i cofnąć subfidia przed naznaczonym jeszcze terminem, na ów czas postanawiają zapłacić na trzy miesiące wprzód 75 tysięcy funtów (3 miliony zł: Pol.) od dnia w którym Generał wojskami Rosyjskiemi kommanderujący wiadomość o tym obergerze.

Podobnymże sposobem gdyby Moskwa atakowana była, a Imperator Jmci był przymuszony przywołać nazad wojska swoje, na ów czas wspomniane subfidia zapłacone bydy miały tylko od dnia w którym armia nazad do granic Rosyjskich wniydzie.

Na koszta armii Król Jmci Angielski przeznacza co miesiąc 57,500 funtów (2,300,000 zł: Pol.) na cały czas przez który traktat niniejszy trwać będzie.

Wspomniane wyżey subfidia mają bydy uważane jako posilki pieniężne dostateczne na wszystkie inne koszta, mieszczące pomiędzy niemi i te które do powrotu armii do Moskwy będą potrzebne.

Jego Imperatorska Mość przeznacza armią od 45 tysięcy ludzi do użycia przeciw wspólnemu nieprzyjacielowi tam, gdzie obie wysokie strony osadzą ją bydy najkorzystniej użyta. W Peterzburgu dnia 29 Grudnia 1798. (podpisano) Bezborodko. — Kotschubey. — Rosłopszin. — Karol Whitworth.

Traktat ten potwierdzony jest przez oddzielną Deklaracyą dnia 29 Czerwca 1799 Roku w Peterzburgu zawartą.

Konwencya pomiędzy W. Brytanią i Moskwą zawarta.

W Imie najświętszej i nierozdzielnej Trojcy. — J. K. Mość W. Brytanij i Jego Imperatorska Mość Rosyjska na mocy trwającej między sobą przyjaźni i związków, tudzież zjednoczenia swego w teraźniejszej wojnie przeciw Francji, mając stateczne chęci szkodenia wszelkimi sposobami nieprzyjacielowi, osadzili wypędzenie Francuzów z siedmiu Zjednoczonych Prowincji Hollandyi, i oswobodzenie tychże od iarmy pod którym do tych czas ie-

czą, jako wysokie przedmioty godne najwyższych usiłowań swoich, agdy postanowili takowym ważnym zamiarom ile można najmocniejszy dać poparcie, przeto oba wysokie Dwory ułożyły plan konwencji, który wszelkimi sposobami iak najszybciej dopełnionym być ma. W tym celu Król Jmci Angielski mianował z strony swojej Sir Karola Whitworth, a Imperator Jmci z strony swojej Hrabia Kotschubey i Rosłopszin, którzy po zamienionych pełnomocnictwach swoich umowili się na następujące artykuły:

Art: I. Ponieważ Król Jmci Angielski sądzi iż wspomniany zamiar nie może być lepiej dopełnionym iak przez użycie wojsk Rosyjskich, przeto Imperator Jmci pomimo uczynionych już usiłowań i zachodzących trudności, postanowił wysłać drugą armią dla dobra wspólnej sprawy złożoną z 17. batalionów piechoty, 2. kompanij artylleryi, 1. kompanij saperów, i 1. szwadronu huzarów, ze wszystkimi 17,593. ludźmi wynoszącą, i na wyprawę do Hollandyi przeznaczoną. Gdy jednak liczba ta podług uczynionego przez Króla Jmci Angielskiego planu nie jest dostateczną, i gdy do dołgnięcia zamiaru, potrzeba armij od 30. tysięcy ludzi, przeto Król Jmci Angielski postanowił z swojej strony dać 23. tysięcy wojska Angielskiego albo przynajmniej 8. tysięcy ludzi, w przypadku gdyby ta szczupła liczba wojska dostateczną w tym celu była, a w takowym wojsku proporcjonalna liczba kawalerji znajdować się ma.

Art: II. Korpus to od 17,593. ludzi z potrzebną artylleryą ma się w Keval zebrać, a ztamtąd ma być przewiezione na Angielskich lub innych przez Króla Jmci Angielskiego najetych okrętach.

Art: III. Dla postawienia Imperatora Jmci Rosyjskiego w stanie wysłania tych wojsk, Król Jmci Angielski naznacza następujące subfidia pod warunkiem, iż J. Imper: Mość będzie mieć moc cofnienia wojska do swoich krajów, gdyby jakim nieprzewidzianym przypadkiem też subfidia płacone być mu nie miały.

Art: IV. Sposob placenia tych subfidjów tak jest umowiony: 1) Aby wojska te iak najszybciej uzbroione i wytawione być mogły Król Jmci Angielski obowiązuje się iak tylko wiadomość otrzyma iż wojska te stanęły na miejscu zebrania się swego w Reval, i są gotowe do wsiadania na okręty, (czy statki przewozowe dostawione będą czy nie) zapłacić sumę 88. tysięcy funtów (3,520,000. zł: Pol:) w dwóch terminach na najpierwsze i najbardziej naglące wydatki, a to połowę w ten czas kiedy kommanderujący tym korpusem Generał lub Minister w Peterzburgu odbierze wiadomość iż to korpus już gotowe stanęło, a drugą połowę w trzy miesiące potym. 2.) Król Jmci Angielski przyrzeka nadto płacić sumę subsydjalną od 44000. funtów (1,760,000. zł: Pol:) co miesiąc, a to od dnia w którym też wojska staną w gotowości. Ta summa na początku każdego miesiąca będzie wypłacana, i przeznaczona jest na żołd i utrzymanie wojska, trwać zaś ma aż do powrotu armij do portów Rosyjskich na Angielskich lub przez Anglią najetych okrętach.

Art: V. Gdyby wojska Rosyjskie w ciągu wyprawy lub w przypadku zimowania swego w Anglii, lub w ciągu jakowych żeglów po morzu, znalazły niejakie trudności względem potrzebnego utrzymania siebie w środkach użytych przez Generałów Rosyjskich, na ów czas Król Jmci Angielski na rekwizycyą rezydujące-

go przy dworze swoim Ministra Rosyjskiego wszystkich potrzeb dla wojsk tychże użyć, sporządzone zaś być mają dokładne rejestra wszelkich żywności i innych dostarczonych artykułów, aby to potem odegnięte było od subwencji opłacanych. Te żywności i artykuły mają być podane w tej cenie, w jakiej je dla wojsk swoich dał Król Jmć Angielski.

Art. VI. Ponieważ transport koni dla oficerów Rosyjskich dla artylleryi i bagażów wymaga licznych okrętów, i byłby przyczyną wielu niewygód i zwłok, szkodliwych dla wyprawy, przeto Król Jmć Angielski obowiązuję się dostarczyć potrzebną liczbę koni, i położyć one na miejsce gdzie wojska Moskiewskie działać mają, także utrzymywać one będzie przez cały ciąg służby, aż poki do portów Rosyjskich też wojska nie powrócą.

Art. VII. W przypadku gdyby wojska Rosyjskie po ukończeniu szczęśliwie wyprawy w Holandyi, lub gdyby ta przez jakie nieprzewidziane okoliczności zwleczoną być miała, nie mogły powrócić w pomyślny porze roku do portów swoich, na ów czas Król Jmć Angielski przyimie je do portów własnych, i opatrzy je w przyzwoite kwatery i potrzeby, dopoki za otwarciem żeglugi nie będą mogły powrócić, albo użytemi być do innych przeznaczeń, po umowieniu się w tej mierze obu wysokich Dworów.

Art. VIII. Ponieważ głównym przeznaczeniem wojsk tych jest spieszne napadnięcie na Holandya, przez co Król Jmć Angielski mniema sprawić także pomyślną odmianę rzeczy, a na trwałość i subwencji żadnego terminu nie ma oznaczono. Gdy proz tego wojska Rosyjskie za powrotem swoimi do Moskwy w dalekie okoliczności posłane być muszą, a takowe marsze wielkich wymagają kosztów, przeto Król Jmć Angielski te koszty na siebie bierze, przez płacenie dwumiesięcznych subwencji, które zaczynają się od dnia przybycia tychże wojsk do Moskwy. Imperator Jmć waruje sobie (nie zamierzając pewnego terminu) iż będzie mógł wojska te na wiosnę w roku 1800 do krajów swoich przywołać w przypadku gdyby atak nieprzyjacielski przeciw Moskwie był uczyniony, albo gdyby tego jakiegokolwiek wymagały wypadki. W tych wszystkich przypadkach wspomniane dwumiesięczne subwencje płacone będą.

Art. IX. Gdy wyprawa do Holandyi niniejszą konwencją utworzyła, przeto ma być skuteczną przez wojska Angielskie i Rosyjskie, a każda strona względem użycia i komendy wojsk stosować się będzie do traktatu odpornego pomiędzy obu wysokimi Dworami dnia 7 Lutego 1795 Roku zawartego. Gdyby nawet zachodziły jakie zastrzeżenia i wątpliwości pomiędzy komendantami wojsk obu Dworów, takowe także stosownie do warunków wspomnianego traktatu lub traktatu z Dworem Wiedeńskim dnia 3 Lipca 1792 zawartego, załatwione być powinny.

Art. X. Niniejsza kapitulacja od obu Najjaśniejszych Monarchów ratyfikowana i w dwóch miesiącach od czasu podpisania onej, lub prędzej jeżeliby to być mogło, zamieniona być ma. W Petersburgu dnia 22 Czerwca 1799.

(Podpisano) Hrabia Kotszuey. — Hrabia Roftopszyn. — Karol Whitworth.

Wczoraj dwa duże, wielkie domy handlowe płacić przestaly. — Trzy procentowe papiery nasze spadły znowu na 61.

Dwór nasz iakkolwiek odebrał pewne wiadomości o ostatnich bitwach w Holandyi jednak ich dotąd nieogłosił. — Admiralicja odebrała także depesze z morza szwedzkiego. Niewiadoma jest jeszcze treść onych, lecz pogłoski chodzą, iż wiadomości od Sidneja Smith nie są tak pomyślne jak dotąd były.

P. Dawid dawny Gubernator Karoliny północnej mianowany jest Ambasadorem Zjednoczonych Stanów Ameryki do Francyi, na miejsce Pana Patrika Henry niedawno zmarłego, i miał tam wyjechać wraz z żoną Ets. Worth na początku miesiąca Września. — Została gorączka pokazała się znowu w Filadelfii, z tego powodu większa część mieszkańców oddaliła się na wiejskie mieszkanki. Banki i Kantory zostały zamknięte.

W izbie wyższej dnia 8. Lord Kancelarz. Arcybiskup Kantorbery i Hrabia de Leicester, umocowani od J. K. Mei, dali sankcyę Królewską na bill nadający Królowi moc przyjęcia dobrowolnych usług milicji.

z Bagi dnia 19. Października.

Wiadomości, które odebrano dnia wczorajszego od Armii, sprawiły tu największą radość. Donoszą one, iż nie tylko Anglii zatrudniając się wladaniem na okręty, ale też weszli w kapitulację dla spokojnego oddalenia się do Anglii. Ta wiadomość wczoraj obydwom izbom przez Dyktoryat została przelana w następującym pośłstwie.

Obywatele Reprezentanci. Na dniu wczorajszym Ob. Desforques nowy minister Francuzki przy Rzpłety Batawski y oddał swoje listy kreacyjne, imieniem Generała en chef Brune doniósł nam urzędownie, iż Xiążę York generalowi temu podał propozycyę do kapitulacyi, aby na mocy jej mógł bez przeszkody wlaść na okręty.

Względem tej kapitulacyi rozpoczęta jest negocyacya, w której między innemi z strony Generala en chef podany jest warunek wydania 15. tylicy jeńców Francuzkich i Batawskich, tudzież powrocenia tak haniebnym sposobem wydanej Anglikom floty. Gdy wiadomość ta przez list dziś w wieczór od G. Brune odebrana została potwierdzona, spieszymy się donieść wam o tym, przekonani, iż wraz z nami ładzić wiadomość tę za najważniejszą dla nas i wyglądacie skutku negocyacyi z największą niecierpliwością, o którym nieomieszamy was niezwłocznie po odebraniu raportu uwiadomić.

(Podpisano) Emmerins.

Prezydenci obu Rad z powodu tak nadzwyczajnego zdarzenia mieli mowy pełne zapału, które tym mocniej zdrażenie sprawiły, im zmiana przykrego położenia na tak pomyślną, rzadką jest w dziejach ludzkich.

Xiążę d'York wyprawił dnia 19. posłanica do Alkmaara do G. Brune z propozycyą wyprowadzenia wojsk Angielsko-Rosyjskich z całej północnej Holandyi, byle tylko dalsze cofanie się z Zype i wladanie na okręty zadanej niedozwolano przeszkody; lecz G. Brune niechcąc utracić korzyści swego położenia i złego stanu nieprzyjaciela, żądał 1) wyścia z krajów Rzpłety wprzedej dni czterech. 2) Powrocenia floty Batawskiej lub wartości jej w gotowiznie. 3) wypuszczenia na wolność 15 tylicy Francuzów i Batawów w niewoli w Anglii znajdujących się, mianowicie Admirala de Winter. 4) odstąpienia magazynów w Helder. Połany General Knox nie mogąc na nic z osoby swojej przytkać, powrócił po odpowiedzi; General Brune dał mu tylko dwa dni, zapowiadając, iż atakować będzie jeżeli jej nieodbierze. I w łamey rzeczy uczynił do tego wszelkie przygotowania, lecz dnia onegdajszego odebrał tę odpowiedź, której urzędowa osnowa jeszcze nie jest ogłoszona.

Anglii już zupełnie z Sudersee wyszli równie jak z Lemmer i Eekhusen. Opuszcili także zdobycze swoje w Fryzlandyi a przed początkiem Listopada już żaden nieprzyjaciel na naszej ziemi nie pozostanie. — Na dniu 18 G. Daendels zajął Horn i Medemblik, kazał także aresztować wszystkie członki rządu tymczasowego przez Anglików osadzonego, wielu jednak za wdaniem się Dyktoryatu wypuszczonych na wolność zostało.

W tymże samym dniu, w którym tak pomyślne dla nas wiadomości przyszły, 3 chorągwie odebrane nasad przez rząd Francuzki, oddane zostały Dyktoryatowi naszemu przez G. Clement. Ceremonia ta odprawiła się wśród wyborney muzyki, przy wyrzale z 21 armat, i w przytomności członków obu izb, ministrów, tudzież posłów zagranicznych. Mowy ministra wojennego, GG. Clement i Vanstachewitz, tudzież Prezydenta Dyktoryatu były słowne do tej uroczystości. Chorągwie były niełone od trzech żołnierzy, którzy w bitwie pod Bergen sławny zdobyliem tych znaków, ięko rannymi zostali. Trzech Generalów Leutnantów wyższym stopniem Generalów są nadgrózeni. Ci równie jak G. Clement otrzymali w podarunku kosztowne palasze, ranni zaś żołnierze oddarzeni zostali zegarkami srebrnymi na których imionach wraz z datą bitwy pod Bergen są wyrze. Wszyscy odebrali od Prezydenta Dyktoryatu pocałowanie braterskie.

Obywatel Miot jest sekretarzem legacyi przy nowym ministrze Desforques. — Z Francyi przybywa do nas coraz więcej wojska. — Wiadomość doniesiona w wielu piśmach naszych publicznych, jakoby flota zjednoczona Francuzko-Hiszpańska z Brest wypłynęła, i uderzywszy na Anglików 7 okrętów im zabrała, 3 zatopiła, a na koniec w Irlandyi wojska wysadziła, zasadza się tylko na powieści jednego przybyłego od brzoego Angielskich żeglarza. — General Daendels przeszkodził temu, iż wszystkie magazyny w Medemblik nie zostały przez Anglików spalone. Stanął tam jeszcze dosyć wcześnie. Przeciw Winkler przypuścił trzy ataki. Na dniu 14 G. Daendels miał główną kwaterę w Nieuw Nieuwdory. — Xiążę York zagroził zniszczeniem portu Texel, i zburzeniem grobli, a przez to zalaniem kraju wodą jeżeliby mu spokojne powrocenie na okręty dozwolone nie było.

z Amsterdamu dnia 19. Października.

Wczoraj Muncypalność ogłosiła kapitulacyę między Anglikami i nami na dniu 18. podpisaną. Podług niej wydanych będzie 8. tylicy niewolników w Anglii znajdujących się bez żadnego warunku. Włascy Batawscy i Francuzcy ięcy w czasie wyładowania zabrani, mają być wymienieni. Wszelko co tylko pod rekwiżycyę padło, lub zniszczonem przez Anglików zostało, ma być zapłacone. W 14. dniach terytorium Rzpłety tak na wodzie, jak i na lądzie ma być opuszczone. Xiążę York przyrzeka wszystkim przyłożyć starań, aby flota Batawska była powrocona. Dwóch Generalów pozostanie w zakład, iż ta kapitulacya wiernie dochowana zostanie.

z Paryża dnia 14. Października.

Redaktor dzisiejszy donosi, iż General Buonaparte dnia 17. Vendemiaire (9. Października) przybył do Frejus małego portu w połud. Francyi między Tulonem i Nicą, gdzie był przyjmowany od ludu przy okrzykach niech żyje Rzpłta. W towarzystwie jego przybyli Generalowie Berthier, Lasne, Marmont, Murat i Androssy, oraz OOb. Monge i Bertholet. Zostawili on Armia Egipską w iak naleyjszym stanie.

Wczoraj Dyktoryat przysłał do obu Rad ciała prawodawczego następujące poselstwo: „Obywatele Reprezentanci. Podług pierwszych szczegółów które Dyktoryat odebrał o rozmaitych bitwach w Szwajcaryi od dnia 25. Września do dnia 8. Października zaszłych, strata nieprzyjacielska wynosi przeszło 30. tylicy ludzi. (Tu

następuje pochwała waleczności armii. Pomiędzy innemi szczegółami zadiwiałami znajduję się i ten, iż 300. żołnierzy z palaszem w zębach i z piką w ręku przepłynawszy przez Linth, napadli na forpocztę nieprzyjacielską.)

Pod Konstancyą zaszła także bitwa. Depesza telegraficzna Generala Masseny pod dniem 20. Vendemiaire (12. Października) do Dyktoryatu przysłała donosi: „Pobitem zupełnie nieprzyjaciela i za Ren go zapędziłem. Dwa tysiące ludzi zostało zabitych i rannych, a tyśięc dostało nam się w niewolę. Zdobyliśmy także 6. chorągwi i wiele armat. Pomiędzy zabitemi znajduje się jeden General z korpusu Kondusza.

Armia Rehfka z swojej strony bardzo zylkowne korzyści nad nieprzyjacielem odniosła. Dyktoryat uwiadomiony o tym został na dniu 11. w wieczór przez następującą wiadomość telegraficzną: „Mogucya jest oswobodzona od oblężenia. Dzieśięc tylicy wieśniaków zostało rozbrojonych. Nieprzyjacieli utracił trzy tyśięce ludzi, iedną chorągiew, i dwa wozy amunicyjne watachach od Selt aż do Moguncyi przedświzgich.

(Podpisano) Gohier Prezydent.

LAGARDE Sekretarz.

List Generala Masseny do Dyktoryatu z głowney kwatery w Zurich dnia 17. Vendemiaire (9. Października). „Przymuszony udeci się na rozmaite punkta Linji, dokąd mię naglące okoliczności i ważność działań wojennych powoływały, nie przelałem wam dotąd Obywatele Dyktoryacie iak same tylko depesze telegraficzne o obrotach armij od dnia 25. Września, do dnia 3. Października ulkutecznionych. Dziś przedstawiam przed oczy wasze kroiki obraz tychże obrotów, dopoki wam nie zdam raportu ze wżyltkimi szczegułami, który przesłałem wam wraz z zdobytymi na nieprzyjaciela chorągwiemi. Miałem przeciw sobie postawioną armia Rosyjską pod komendą Generala Korsakowa, Austryacką pod komendą Generala Hotza, i korpus Austryacki Jellachicha zajmujący wawozy do kraju Gryzonów prowadzące. Za pomocą fałszywego ataku przypuszczonego na Bru k przez Generala Menard w celu ściągnięcia tamże iedney części potęgi nieprzyjacielskiej, przeszliśmy przez rzeki Limmat i Linth na dniu 25. Września. Przez lktuty bitwy na dniu 25. zaszły, zaelismy część zachodnią góry Zurich etc. Mialto Zurich wezwane było do poddania się i zezwolito na to, pod warunkami których nieiaka część mogła być przyjęta. Lecz gdy polłany nasz Officer znalazł się w niebezpieczeństwie, a dwaj Trebacze ranni zostali, przeto wydałem bitwę nieprzyjacielowi na dniu 26. Września, w lktuty której wziąłem szturmem mialto Zurich. — W tymże samym czasie Suwarow (którego marsz miał związek z bliskim atakiem armii Korsakowa i Hotza przeciw mnie przypuścić się mającemu) przedatł się przez górę S. Gotarda, i ciągnął w mialie przeciw małym kantonom, dla połączenia się z obu temi armiami, obiecia nad nimi komendy, i na ich czele wtargnienia do terytorium Francuzkiego. Gdy Korsakow znieiony, a Hotze zabitym został, upadły zamiary Suwarowa. Wyślałem przeto dywizyę Generala Mortier do Schwyz, dywizyę Generala Soult do Wasen, a lam pomaszzerowałem do Altdorf. Lecz Suwarow wkroczył w doliny Mitten, stanął w mialie pod Mitten, a iedno korpus wyślał do doliny Glarus. Niepodobniństwo rozwinięcia wojska w tak ciśnych dolinach pomiędzy gorami przywiodło mię do tego, iż zostawiłem Suwarowi wolność wkroczenia przez Einsiedlen do Schwyz. Mniemałem, iż on wycieńczony krwawemi bitwami, które z nim w dolinie Mitten stoczyłem, i zmordowany silnym odporem danym mu przezemnie przy wawozie Glarus, zechce przez Einsiedlen wkroczyć (gdzie iast postawilem ieden tylko batalion obserwacyiny) a tym sposobem mniemałem, iż go na otwartej przestrzeni będę mógł atakować. Lecz ponieważ uniknął powszechny i stanowiący bitwy, przeto cofnął się nazad przez dolinę Piems do kraju Gryzonów i był ściągany i szarpany od korpusu które (gdyby był pozostał) do ataku jego przeznaczonym było. Szczęś tylicy rannych, część artylleryi i prawie wszystkie bagaże nieprzyjaciela wpadły nam wręce. Korsakow uwiadomiony o niebezpiecznym położeniu Suwarowa, zebrał znowu wiele wojska pomiędzy którym Rawarczykowie i Kondeczykowie znajdowali się, i zamyslał na nowo do Thur i Zurich wkroczyć. Wyszlełem przeciw niemu z dywizyami G. Menard, Large i Gazan, gdy tym czasem G. Soult przeciw Rheinbek pomaszzerował. Zastlałem nieprzyjaciela między Thur i Renem, rozłożonego, pobilem go, zapędziłem go za tę rzekę, i przymusiłem do zerwania mostów pod Konstancyą i Dieffenhoffen, i te dwa miejsca opanowałem. — Skutek tych rozmaitych bitew był 18 tylicy jeńców, pomiędzy kterymi znajdowało się 8 tylicy rannych ktorzy z sobą nieprzyjacieli nie mogli uprowadzić: przesłało iio armat, 13 chorągwi, 4 Generatów nieprzyjacielskich wziętych w niewolę, 5 Generatów zabitych, odzylkanie napowrót góry S. Gotarda, doliny Glarus i innych dolin pobliskich. Strata nieprzyjaciela w wszystkich tych rozmaitych bitwach wynosi więcej niż 30 tylicy ludzi. Pozdrowienie i uszanowanie. (Podpisano) M A S S E N A. (z Gazety Hamburgkiej.)

General Moreau przybył do Paryża. Spodziewamy się tu jeszcze Generata Lecourbe. — Championnet żąda dymisji.

Redaktor wyraża, iż Ob. Durand wyjeżdża do Berlina z osobnym zleceniem. — Flota Brestfiska odebrała rozkaz być w gotowości do wypłynienia.

z Paryża dnia 15. Października.

Na dniu wczorajszym Dyktoryat przyjechał do obu Rad Ciała Prawodawczego Poselstwo, względem ostatnich w *Hollandyi* wypadków. Na końcu Poselstwa wyraża „Dyktoryat donosi wam jeszcze z ukontentowaniem Obywateli Reprezentanci, iż otrzymał także depesze od Armii *Egipskiej*. General *Berthier*, który na dniu 9. Października przybył do *Frejus* z Generałem en chef *Buonaparte*, z Generalami *Lasne*, *Marmont*, *Murat*, i *Andreaffy*, tudzież z Ob. *Monge* i *Bertholet* donosi, iż opuścili armią *Francuską* w *Egipcie* w najdogodniejszym położeniu. — Zaledwie poselstwo to do tego miejsca, w którym o powrocie Generala *Buonaparte* jest doniesienie, przeczytane było, okrzyki *Niech żyje Rzplta* nie daly go dokończyć. Muzyka wygrywała rozmaite pieśni, a kilku deputowanych miało mowy na pochwałę Generala *Buonaparte*.

Dziśniesz Redaktor ogłasza co następuje. „Względem przybycia *G. Buonaparte* do *Paryżu* nie mamy jeszcze więcej szczegółów, nad zawarte w liście z *Frejus*, i donoszące o wstąpieniu jego tamże na ląd. Kuryer który ten list przywiozł, dodał tylko, iż zamiarem było Generala *Buonaparte* wysiąść w *Tulonie*, gdy jednak od okrętów *Angielskich* był ściganym, na które często w żegludze swojej natrafiał, przeto wyłodził na ląd w *Frejus*. Oczekujemy drugiego z tamtej strony kuryera.

Inne dzienniki tutejsze twierdzą, iż *Buonaparte* nie będzie odbywał kwarantanny w *Tulonie*, ale tylko brać będzie aromatyczne kąpiele. Dozorcy zdrowia w *Alexandryi* zaświadczyli, iż gdy *Buonaparte* z tamtąd wyjeżdżał nie było tam żadnego znaku zarazy morowej. *Lurjan* i *Jozef* bracia Generala *Buonaparte* wyjechali naprzeciw niemu do *Frejus*, równie jak żona jego. Powrót wodza tego, uważany tu jest nie jakim dla *Francji* zwycięstwem, zwłaszcza kiedy pomyślimy, iż teraz będziemy mieć na czele armii Generala *Buonaparte* a na czele Dyktoryatu *Sieyesa*. Naywyższa radość z okazji tej po teatrach widzieć się dała.

Okręt na którym General *Buonaparte* przybył, miał banderę *Turecką*, konwoj składał się z 2. fregat i jednego statku przewozowego. Dodał do tego, iż wódz ten zawarł z *Potł* zawieszenie broni, i że ta skłonna jest za pośrednictwem *Hiszpańskim* wnieść z nami w negocjacje pokoju. General *Kleber* ma teraz najwyższą w *Egipcie* komendę. Ponieważ przechod z *Syrii* do *Egiptu* przez pustynie sam przez się jest ciężki, a teraz nierównie trudniejszym przez założone fortyfikacje jest zrobionym, przeto *Egipt* niczego lękać się nie może od wkraczania tamtędy W. Wezyra. — *Buonaparte* idąc do *Syrii* jedynie miał tylko zamiar ukarać w *Akrze* *Dzieńsz Baszę* (tak nazwanego z powodu okrucieństw własną ręką popełnianych), a gdyby *Porta* utrzymała pokój z *Francją*, zostawić jej nominacją *Baszę Syryjskiego* i ograniczyć się tylko w poselstwie *Egiptu*. Nie przedsięwziął jednak wyprawy *Syryjskiej*, dopóki wszędzie Dywanów nie posadzał, dopóki nie ufortyfikował *Salchich*, *Baldeir*, *Alexandryi*, *Damietty* i *Rozetty*, dopóki buntu w *Kairze* nie uśmierzył, i mieszkańców tamtejszych nie utrzymał w hamulcu przez liczny garnizon etc.

Podług niektórych dzienników *Buonaparte* już w tych dniach w *Paryżu* jest spodziewany. — Wódz ten zawsze szczęśliwy, był ieden tylko z *Francuzów*, którego żadna choroba nie dotknęła. Znaki zarazy morowej nie pokazały się iak tylko w *Alexandryi* i *Damietcie*, w pierwszym mieście wymarli wszyscy piekarze, dla czego woynku przez kilka dni na świeżym chlebie zbywało. Wyprawa przyczyniła się wiele do zupełnego poznania *Egiptu*, gdyż uczeni nasi zwrócili uwagi swoje na wszystkie ważne przedmioty, iako to zabytki starożytności, dawne kanały, mianowicie w *Suez*, który miał łączyć morze śródziemne z czerwonym, rośliny, zwierzęta etc. Członki instytutu rozpiętnili się w tym celu po całym kraju. *Tallien* jest administratorem regestratury, i dobr narodowych w *Egipcie*. *Buonaparte* w podróży swojej do *Syrii* odwiedził *Suez*, i po dwa razy przechodził ieden zatok morza czerwonego. Ostatnią rzeczą o mało życia niepostradał z powodu złego przewodnika, który zapewne musiał być potomkiem tych przewodników, którzy wskazywali drogę *Faraonowi* i woyn-

kom jego. Pomimo tego, iż *Anglicy Alexandryę* bombardowali, *Buonaparte* nie dał się odwieść od umysłowej wyprawy *Syryjskiej*. Potrzebne wielbłądy do przewiezienia broni, żywności i wody zebrano w *Kairze*. Armia maszerowała w rozmaitych oddziałach, dla niezrobienia niedostatku w wodzie. Wszakże zdarzyło się, iż General *Kleber* obłąkany w drodze przez 48. godzin był bez wody. Szczęśliwie iednak od niektórych *Arabów* do *Santon* był przeprowadzony, lecz i tam gdy się w tym momencie zeszydywizye General *Bon* i *Lasnes*, wielki niedostatek wody dał się uczuć. Musiano studnie kopać, które iednak nagłące potrzeby nie uspokoiły.

Dzienniki nasze przytaczają tu jeszcze następującą anekdotę z *Egiptu*. „Jeden człowiek z głębi *Afryki* przybył zebrał *Arabów*, i udał przed nimi, iż jest Aniołem *El Mahdi*, którego przyście przez Proroka w *Alkoranie* jest przepowiedzianym. Utrzymywał, iż zstąpił z nieba, a chociaż nago chodził, rozdawał iednak pieniądze, które dobrze ukryć umiał. Każdego dnia moczył palec swój w mleku, za którego podniesieniem mleko w górę się podnosiło, tym ufa swoje skrapiał, i utrzymywał, iż to jest iedyny pokarm, który brać zwykł. Udawał, iż za rzuceniem piasku na nasze armaty, potrafi dokazać, iż nie wystrzela. Tym mamieniem ściągając do siebie wiele ludu, i prowadził go prosto na armaty nasze, lecz General *Lanus* kazał dać ognia, a motłoch widząc padających swoich kolegów, poznał, iż Bóg nie czyni już więcej cudów. Anioł *El Mahdi* został rannym i uciekł w pułstynie. — Listy z *Alexandryi* donoszą, iż *Sidney-Smith* w bitwie pod *Abukir* zaledwie od dragonów naszych nie został schwytanym, lecz rzucił się w morze i ratował się pływaniem.

Ciężkość karabinów wiele *Moskalom* szkody w bitwach przyniosła. — Względem intellów *lkarbowych* Dyktoryat w poselstwie swoim nowe przełożenia ciała Prawodawczemu uczynił. W roku zeszłym wydano ze *lkarbu* 726 millionów, a nie weszło do niego iak 475 millionów. Wyznaczono kommisję do podania środków w celu umorzenia deficit. — Rada starszych odrzuciła rezolucję, Rady 500. na mocy której Dyktoryat miał w każdej dekadzie zdawać raport względem położenia politycznego *Rzplty* i obrotów woynk. *Courtois* uważał, iż takowe środki mogłyby wewnątrz kraju sprawić zamieszanie, a zewnątrz obwieszczać nieprzyjaciółom obroty woynk naszych. Trzeba nam rzekł, zaprzestać używać wielkich środków rewolucyjnych, gdyż tym sposobem jeszcze przez 50 lat musielibyśmy się ich trzymać.

Kopię ostatniego poselstwa Dyktoryatu względem zwycięstw w *Egipcie* i *Szwajcaryi* minister interesów zagranicznych oddał wszystkim posłom obcych mocarstw tu rezydującym. Od początku rewolucji pierwszy raz to się zdarzyło. — Armia *Maffery* wynosi teraz 85 tysięcy ludzi, Armia *Championneta* 65 tysięcy. Niedostatek potrzeb utrzymywał go dotąd w nieczynności, lecz teraz armia jego jest już w marszu do *Piemontu*. *G. St. Cyr* także wyparł nieprzyjaciela z wschodnich nadbrzeżnych okolic. — Instytut Narodowy pisał do towarzysza *Krolwskiego* nauk w *Londynie*, za Ob. *Dolomieu* członkiem swoim, schwytanym przez *Neapolitańczyków*. — *Dupont* z *Nemours* pożegnał w liście Instytut Narodowy. Z wyspy *Rhé* przyjechał Instytutowi dyktacją na zapytanie. Dla czego najwyższe drogę jest krętych, i dla czego rzadko kiedy ludzie proszą postępną drogą? — Dzienniki tutejsze twierdzą, iż wielka liczba *Angielskich* fryzjerów popłynęła do *Hollandyi*, dla obcinania włosów poległym żołnierzom.

W czasie oznajmionych ostatnich zwycięstw naszych w ciele prawodawczym, deputowani rozmaitych partyów zbliżyli się teraz do siebie, Ministrowie są tego zdania, iż *Francja* może być zwycięzką, bez użycia gwałtownych środków, byleby tylko Dyktoryatowi dostateczna władza dana była. — *Boulai de la Meurthe* wyflawiając waleczność armiiwoy rzekł: Wypełniły okazałą powinność swoją, lecz my iako Reprezentanci wielkiego narodu dopełnilismy obowiązków, iakie na nas wkłada pełne flawy przeznaczenie nasze? Nie. Pożyteczność prac naszych musi odpowiedzieć flawie oręża naszego. Powinniśmy zatrudnić się chwalebnym dla nas i trwałym pokojem. Odsunąwszy zamęty rewolucyjne, powinniśmy podnieść się do wyobrażeń dyplomatycznych wspar-

tych na prawie narodów i równowadze politycznej *Europy*. Przez nasze warunki pokoju, damy wzor *Europie* naszej mądrości, tak iak przez zwycięstwa dałemy jej wzory waleczności naszej.

Niektóre publiczne pisma błędnie donosiły, iż *Admirał Maffaredo* mianowany został nadzwyczajnym Posłem *Hiszpańskim* przy *Rzplty Francuskiej*. Należy donieść, iż sam tylko *Musquitz* umocowany jest do tego, co się tyczy związków dyplomatycznych Dworu *Madryckiego* z naszą *Rzpltą*. *Król Hiszpański* posłał *Admirałowi Maffaredo* zupełne pełnomocnictwo do urzędzenia i ułożenia wraz z Dyktoryatem tego wlyłkiego, co się może ściągać do obrotów i użycia *Elkadry Hiszpańskiej* z naszą *złączoną*. *Maffaredo* do swojej woynkowej władzy łączyć będzie wlyłkie władze Ministra Pełnomocnego, lecz tylko w tym co należy do marynarki. Dnia wczorajszego odpawiła się publiczna sefja w Dyktoryacie, na której ten Minister złożył swoje listy kredencyalne. *P. de Musquitz* był także prezentowany przez Ministra związków zewnętrznych. — *Maffaredo* w mowie swojej wyraził: Iż równie interes *Francji* iako i *Hiszpanii* wymagał połączenia sił morskich. Doświadczenie we wlyłkich woynach nabyte zaświadcza, iak jest ważny ten środek tak przez wytrzymane kłębki gdy był zaniebany, iako też przez szczęśliwe skutki gdy przyjętym został. Można o tym sądzić z *Anglii* tak mocno flaraiący się przeszkodzić temu połączeniu, które wątpię będzie do pomyslności dwóch sprzymierzonych *Mocarstw*. W dalszym ciągu wyraziwszy pobudki swego poselstwa ściągał się do wchodzenia w zamiary Dyktoryatu względem użycia sił połączonych, dodał: Nie można zaprzeczać, iż niektóre nieszczęśliwe wypadki postawiły wspólnego nieprzyjaciela w znacznej przewadze morskiej potęgi, lecz oprócz połączonej armii w porcie *Brestfiskim*, *Król* mój ma jeszcze w *Ferrol* i *Kadix* znaczne siły których użyć może. Rozwiniemy je z zapalem obydwom Narodom właściwym, a to poruszenie przymusi *Anglię* do chwalebnego i trwałego pokoju, iaki jest z obydwóch *Rządów* życzeniem etc.

Treść odpowiedzi Prezydenta Dyktoryatu była następująca: Nie tylko interes obydwóch sprzymierzonych ale też wszystkich *Europejskich* Narodów doradza połączyć się przeciwko *Mocarstw*, które najmniejszą pomyslnością nadęte, pragnie samo nad morzami panować. Dyktoryat Wyk: wyraziwszy niedawno *Krolowi Hiszpańskiemu* szczerą przychylność *Rzplty Francuskiej* dla jego Narodu, widzi teraz z ukontentowaniem ponawiającą się porę ogłoszenia swego *złacunku* i zaufania, które czyni nienaruszonym przymierze obydwóch równie wielkich iak wspaniałomyślnych Narodów. Przyszłł moment w iakim *Hiszpanie* przez swoje zwycięstwa flawiający się nie raz w rządzie najpierwszych *Mocarstw*, połączą teraz swoje siły z potęgą *Francuskiego* Ludu etc.

Dnia 14. *Bauden* Deputowany w Radzie starszych z Departamentu *Ardennes* umarł nagłą śmiercią. — Dziś przybyło tu 500 jeńców *Moskiewskich* zabranych w *Hollandyi*. Przeprowadzono ich przez pole *Elizejskie* do koszar *Ruelle*.

Padług Dziennika *le bien informé* wydane są rozkazy na zabranie we wszystkich portach statków *Hamburskich*.

Donoszą z *Hiszpanii*, iż połączona flotta która się teraz w porcie *Brestfiskim* znajduje, przeznaczona jest na wyprawę przeciwko W. *Brytanii*, i że mimo tego flotta którą w tym momencie wyporządzają w *Ferrol* i *Kadyx*, połączona z innymi okrętami *Francuskimi*, ma wejść na morze śródziemne. — *Jan Debrie* na mocy otrzymanego od Rady 500 pozwolenia, znajduje się zawsze w okolicach *Mons* dokąd się udał dla brania wód.

Poselstwo Dyktoryatu do obydwóch Rad pod dniami 21. *Vendemiaire* (13. Października). — „Obywatele Reprezentanci. Dyktoryat Wykonawczy dowiadyuje się z depeszy Generala *Brune*, iż *floty Anglików* i *Moskalów* w bitwie pod *Kastrikum* przechodzą ostatnie ich obrachunki, i że ntemniej były znaczne nad te, które pod *Bergben* nieprzyjacieli ponieśli, i są im tym przykrzejsze, iż wielka liczba ich *Officerów* dla ran stała się nieposobną do boju. Skutki tego zwycięstwa są te, iż dnia 16. t. m.

(7. Października) nieprzyjaciół był w zupełnej retyradzie. Upędza się za nim Armia Republikantka, i lubo ją trzema godzinami uprzedził, ranila mu jednak 600. ludzi i drugie tyle zabrała w niewolę. Ucieczka nieprzyjaciela tak była nagła, iż zostawił za sobą wielką część swoich bagażów, magazynów, amunicyjow woennych, żywności i ubiorów; był nawet przymuszony zostawić wielką liczbę kobiet i dzieci wyładowanych z Anglikami, którzy zapewne mniemali się już być Panami Holandyi. Nakoniec armia nieprzyjacielska nie mogła wstrzymać pogoni Republikanów iak tylko przez zalew kraiu. Anglicy więcej na przemawianiu niż na swojej odwadze polegający, wyśiali Generała *Don* w poselstwie do dywizyi Generała *Daendels*. Pod tym szanownym zleceniem *Don* był tajemnie umocowany ażeby uśiłował skazać wierność Batawów. Z tej przyczyny *G. Daendels* kazał go aresztować. Instrukcyje Xcia d'York i Proklamacya Xcia *Oranii* przy tym Oficerze znalezione, italy się do tego powodem.

z Frauenfeld dnia 5. Października.

(z Gazety Bareutskiej.)

Z tej strony rzeki *Thur* nieprzyjacieli ze wszystkich miejsc wyrugowani zostali, a Francuzi z mocnymi korpusami przybyli. — Raport urzędowy rządu miały w *Zurich* do Dyrektoryatu na dniu 6 Października iest następujący. „Francuzi wkroczyli do *Fürthalen* naprzeciw *Saffuzi*. *Maffena* iest dziś w *Winterthur* w celu uderzenia na nieprzyjaciół. Skłonności kantonu *Zurich* są bardzo przychylnie. Starcy 60. i 70. letni przychodzą ofiarować resztę wiatych sił swoich na obronę Ojczyzny i cały lwoy majątek oddają. — Nakoniec z *Bazyli* pod dniem 8 Października donoszą. Przechodziło tedy 9000 jeńców *Rossyjskich* wraz z Generałami *Saken* i *Markow*. *Suwarow* który się aż do *Athor* przedarł, zaledwie uszedł i o mało nie był schwytany, zostając ze wszech stron okrażonym. Przez nagły jednak zwrot cofnął się do *Gryzonów*, zostawiając *Francuzom* swoją artylleryą bagaże i kilka tysięcy jeńców.

z Szwajcaryi dnia 7. Października.

Oto iest urzędowy raport Ob. *Theiler* kommissarza rządowego *Helweckiego* do naszego Dyrektoryatu. — Z *Glarus* d. 5 Października. Mam teraz ukontentowanie donieść wam z oswobodzonego na zawsze *Glarus*, pomyslną wiadomość, iż gdy na dniu wczorajszym *Moskale* w dolinie *Mutten* wielką klęskę ponieśli, i szczątki ich armii przez *Klönthal* cofnęli się, dziś jednak z rana z innemi pod *Netstadt* stojącymi, atakowane były od *Francuzów* i w rozsypkę pusczone. Ustępujący nieprzyjacieli cofali się przez *Sernthal* do *Elm*, ścigani zawsze od *Francuzów*. Rzeczą pewną iest także, iż dywizya *G. Lecourbe* wkroczyła do kraiu *Gryzonów*, dla przernięcia im drogi. W bitwie wczorajszej *Moskale* utracili iakie kilka tysięcy ludzi w zabitych, rannych i niewolnikach. Dziś także zrana *Francuzi* zaieli w niewolę pod *Glarus* 1200 *Moskalow*, zabijwszy niemalo. W *Glarus* leży rannych 1400 *Moskalow*, a w *Mutten* 600. Pomiędzy zabitymi iest Generali kozacki wraz z wielu oficerami i sztabowemi. Schwytaliśmy także jednego kommissarza *Rossyjskiego* i zdobyliśmy kasę wojenną, z wielu bagażami, 500 koni i wiele muloł worami maki naladowanych. Pomiędzy jeńcami znajduja się także oficerowie i żołnierze *Austryacy*.

Powiaty *Altofi* i *Urseren* są od nieprzyjaciela zupełnie opuszczone. Dolina *Mutten* bardzo została zniszczona przez potyczki od dnia 1. do 4. t. m. Powiat *Schwyz* napelniony iest woilkami *Francuzkami*, którym mieszkańcy dostarczają mięsa, siana, i innych potrzeb. W *Einfiedlen* znajduje się 8 do 9 tysięcy *Francuzów*. Powiat *Stanz* załuguje na pochwały. Gdy *Francuzi* z *Uri* do *Unterwalden* byli odparci, mieszkańcy iego mile ich przyjąwszy tak dzielnie wspierali, iż *G. Loison* publiczne im za to złożył dzięki.

Gera *S. Gotarda* opuszczona została od *Moskalow*. W dolinie *Urseren* wielkie spustoszenia poczynili. Zrabowali wiele domów, pozabiali bydło, rozrzućili resztę zebranego siana, zburzyli itanie i stodoły, nareszcie wiele drzewa spalili. W *Airolo* znajdowało się 1500 *Austryaków*, którzy jednak cofnąć się musieli, gdyż *G. Turreau* z *Walezji* przez *Bedetto* wkroczył do powiatu *Urseren*. *Turreau* posłał także iedną polbrigadę na wsparcie dywizyi *Lecourbe*.

z Berny dnia 7. Października.

Kommissarze rządowi zaieli majątki po szefach korpusu emigrantów *Szwajcarskich*. *Bachman*, *Meyer*, i *Rossera*, którzy z *Moskalami* uszli, tudzież innych zbiegłych ołob cywilnych. — General *Maffena* kazał także wydać wszystkie towary i pieniądze do *Moskalow* i *Austryaków* należące, a u kogokolwiek znajdować się mogące.

z Bazyli dnia 7. Października.

G. Maffena donosi na końcu lwoiej depeszy do Dyrektoryatu: „Xze *Karol* pomyka się z korpusem woilk które prowadzi od rzeki *Necker*, i idę ku *Saffuzi* i *Konstancji* ażeby na niego uderzyć. — *Francuzi* postępują w kraj *Gryzonów*. Mieszkańcy kantonu *Uri* wzbraniają się od niejakiego czasu brać się do broni przeciwko *Francuzom*.

z Konstancji dnia 8 Października.

Dzień ten był dla nas straszliwy. *Francuzi* o 10 godzinie zrana uderzyli na forpocztę regimentu *Huzarów Rossyjskich* *Baura* powyżej *Gottlieb*. *G. Bauer* dowodził prawym skrzydłem a *Xiąża d'Enghien* lewym; nieprzyjaciół był z początku ze wszystkich stron odparty, lecz odebrawszy poliki powrocił z natarczywością i odpędził nasze lewe skrzydło do miała. *G. Bauer* był odcięty z dwoma szwadronami swego regimentu i z iednym regimentem *Rossyjskim*, lecz przeznął się z największym mężstwem, powrocił do miała, opanował most, i załonił cofanie się ku *Petershausen*.

z Saffuzi dnia 9 Października.

Dnia wczorajszego potykano się bez przestanku w przedmostowych szanach *Paradies*. *Francuzi* mocno strzelali z armat na *Moskalow* którzy im silnie odpowiadali, lecz w nocy opuścili przedmostowe szanice i cofnęli się ku *Stockach*. *Francuzi* w wielkiej liczbie weszli do naszego miała tego poranku.

Dnia 13. Października. — Mowią, iż *F. M. Suwarow* postanowił swoją główną kwaterę w *Feldkirch*. — Dnia onegdajszego wieczorem *Francuzi* zburzyli przedmostowe szanice przy *Bussingen*. General *Leytenant Rossyjski* *Sacken*, *G. Markow* i dwaj adjutanci Generała *Korsakowa* dostali się do niewoli. Miało *Zurich* i iego okolice znaczne poniosły szkody.

z Berny dnia 12. Października.

Woilka *Rossyjskie* pomknęwszy się aż za *Schwitz*, cofnęli się nagle ku *Glaris*, a z tamtąd ku kraiovi *Gryzonów*. Dnia 6 znajdowały się w *Kleinthal*, a dnia 7 przeszły gorę *Elm*. Bitwy przed tym cofaniem sloczone były nader krwawymi. Dnia 4 *Francuzi* utracili wiele ludzi oprocz 1200 do niewoli zabranych. Strata *Moskalow* aż do dnia 6 wynosiła do 2600 ludzi, tak w zabitych, rannych, iako i ienich. Kafa wojenna nie była zabrana, lecz tylko wiele pieniędzy znalezionych przy zabitych. Część woilk *Francuzkich* pomknęła się przez *Kirzenberg* ku *Wallenstad*, tymczasem gdy iedna kolumna ma się zebrać w *Toggenbourg*, dla wkroczenia do *Sargans* i kraiu *Gryzonów*. Republikanie zajmują cały lewy brzeg *Renu* od strony *Konstancji* i *Saffuzi*. Po bitwie dnia 7. General *Maffena* powrocił do *Zurich*, a korpus odwodowy postawił w *Eften*, co iest znakiem zawieszenia operacyow (wypis z gazet *Szwajcarskich*.)

z Strazburga dnia 13. Października.

Główna kwatera Armii *Reńskie* przybyła do *Haguenau*. General *Lecourbe* znajduje się zawsze w *Strazburgu*. Bataliony polikowe Departamentu niższego *Renu*, wyszły ztąd do *Haguenau*. — *G. Maffena* żądał od miała *Bazyli* sposobem pożyczki 800. tysięcy liwrow; połowa tej sumy ma być wypłacona w iak naykrótszym czasie. Na miało *St Gall* nałożono także 400. tysięcy liwrow.

Dnia 15. Października. — Przybył tu *G. Baraguey d'Hilliers*. Pomiędzy woilkami widać zawsze wielkie poruszenia. General *Ney* doniósł Generalowi *Lecourbe*, iż przedwzięt dziś uderzyć na *Manheim*. — Dyrektoryat *Helwecki* protestował się przeciwko żądaniu przez Generala *Maffena* podanemu, ażeby miało *Zurich* zapłaciło 800. tysięcy liwrow, i z tego powodu wyśłał kurjera do *Paryża*.

Dnia 18 Października. — List z *Lugdunu* pod dniem 13 donosi, iż General *Buonaparte* przybył dnia 12 w wieczor do tego miała z swoim głównym sztabem. Został tam przyjęty przy odgłosie z armat. — Przybyło tu ieszcze kilka batalionow woilk regularnego z różnych Departamentow.

z Ulm dnia 14. Października.

Armia *Arcy-Xięcia Karola* i *Rossyjska* nową iak trzeba mniemac weźmie pozycję, ponieważ *Szwajcary* zupełnie iest opuszczona, a pora roku niedozwala dalszych działań wojennych. Oczekujemy także na znaczne wzmocnienie wifanteryi, która wiele ucierpiała. *Moskale* zbierają się w *Voralbergu*. Korpus odwodowy *Cesarlike* załania ważne itanowisko pod *Martinsbruck* i *Nauders*. *G. Jellachich* zajmuje itanowisko od *Luciensteig* do *Bregenz*, przez co *Tyrol* załania. Główna kwatera *Arcy-Xięcia Karola* przeniesiona będzie do *Stokach*.

z Feldkirch dnia 14. Października.

Wczoray *F. M. Suwarow* z 27. tyłkami *Moskalow* powiększając część piechoty przybył do miała naszego. Zdaie się iż w dalszym marszu swoim zmierza ku ieziorowi *Konstancyjskiemu* dla połączenia się z *Arcy-Xięciem Karolem* i korpusem *Korsakowa*. *Francuzi* znaczne siły zebrali w dolinach *Renu*.

z Frankfurtu dnia 15 Października.

Z *Rheingau* *Francuzi* wywieźli wszystkie wino wartujące do 1. miliona złotych. — Ponieważ od 400 lat *Papieże* nie byli gdzie indziej obierani iak tylko w *Rzymie*, przeto i teraz kardynałowie z *Wenecyi* tam się przeniesić pragną. — W *Ulm* pracują ięszcznie około fortyfikacyow — Imperator *Rossyjski* posłał kardynałowi *Ruffo* dwie kosztowne szpady, aby ie rozdał pomiędzy komendantow *Tureckich* którzy się w tej okolicy naybardziej wstawili.

z Bregenz dnia 16. Października.

Wczoray część armii *Suwarowa* poszła w dalszy marsz poniżej *Renu*. Czyli *Suwarow* przez *Rorschach* i *St Gall* przedziarć się będzie, czyli około ieziora *Konstancyjskiego* będzie obchodzić wkrotce się okaże. Generalowie *Jellachich*, *Petrassch*, *Auffenberg* i *Linken* przeznaczeni są do obrony kraiu *Gryzonów*.

z Wertheim dnia 18 Października.

Cała armia *Francuzka* *Reńska* działania swoje przeciw *Szwabii* wzmierzyła. — W kraiu *Darmstadt* *kin* *Francuzom*.

cużi wiele szkody poczynili. — *Francuzi* weszli znowu na dniu 17 do *Manheimu* i *Heidelbergu*, tudzież *Schwetzingen*. — Z *Heibron* piszą pod dniem 19 *Francuzi* iłoią teraz pomiędzy *Heidelberg* i *Sinsheim*. Główna kwatera *Cesarlike* znajduje się w *Wisloch*.

Od brzegow Menu d. 22. Października.

Dowiadujemy się, iż woilka *Francuzkie* pod komendą Generała *Ney* udały się profto ku *Heidelberg* i przeszły przy tym mieście rzekę *Necker*. Bitwa z tego powodu sloczona była mocna i krwawa. Woilka *Cesarlike* lubo nader mniej liczne, długo bronily przeyscia, a ich artyllerya na wzgórkach postawiona wielką *Francuzom* sprawila szkodę. Lecz *Francuzi* zaieli potym *Heidelberg* i *Manheim*. General *Starrai* pomyka się przeciw nim z większą częścią swego korpusu. — Dnia 15. przybyło do *Leutkirch* 1000. *Francuzow*, którzy w *Szwajcaryi* do niewoli byli zaięci.

z Florencyi dnia 4 Października.

Po wkroczeniu woilk *Spzymierzonych* do *Rzymu*, wydana była następująca Proklamacya:

Don Emmanuel Bourcard Feldmarszałek w służbie Króla Jmci Obojga Sycylii, General kommandujący iego armiami w *Romanij* etc.

Woilka *J. K. Mei* przybywszy na powrocie spokojności, i chcąc szanować i zapewnić uszanowanie dla kapitulacyi zawartej między Generalami *Spzymierzonych* *Mocarstw* i Generaliem *Francuzkim*; z tego powodu uwiadomiamy wszystkich mieszkańców, iż ktokolwiek odważy się naymniejsze popelnic bezprawie, lub naruszyć artykuły kapitulacyi, która przez druk ogłoszona będzie, natychmiast popadnie karze śmierci. — W głównej kwaterze w *Rzymie* dnia 30 Września 1899.

(Podpisano) *Bourcard* Feldmarszałek.

Król *Sardyński* odwiedził w *Liworu* Admirala na ramtejszym okręcie *Rossyjskim*. Przyjęty był przy wystrzale z armat. — *Algierczykowie* zabrali kilka okrętow *Austryackich* z *Tryestu* i *Wenecyi* płynących, ta okoliczność wielkie wrazenie na kupcach w *Smyrnie* i *Konstancyopolu* sprawila.

OBWIESZCZENIE

Kommissya wspólna przez *Najiasniejsze* dwa Dwory *Cesarlike* i *Królewsko-Prulki* do upadłych sześciu Bankow to iest *Uur. Piotra Teppera*, *Karola Schulca*, *Fryderyka Kabryta*, *Prota Potockiego*, *Macieja Łyszkiewicza* i *Jana Dawida Heyzlera* wyznaczona.

Walności iakiegokolwiek Imienia i Nazwiska Skryptu przez *JW. Konstantego* *Kazimierza* *Platera* *Kasziela* na *Trockie*. — Na Summe *Czerw*: zł. 2200 pod dniem 9 mieściaca *Syczyzna* Roku *Paniklow* 1792 na osobę *Ur. Pawła* *Chrzanowskiego* wydanego bydz się rozumiejącemu *Possessorowi* czyli *Właścicielowi*, albo *Possessorowi* lub *Właścicielowi* z *Osob* i *dóbr* *Wmci* ruchomych i nieruchomych rozkazuje abyście *Wmość* przed *Sędem* *Kommissyi* *Bankowej* od daty niniejszego *Pozmu* w czasie trzech mieścięcy osobicie lub przez iwego *Plenipotenta* itawili się, a to na poparcie *Wierzycieli* *Prokuratora* i *Administratora* *Mally Kabrytowskiej* przez *Sąd* ustanowionych, *Powodow*, którzy *Wmci* a mocy *Dekretu* *Sądu* swego na dniu 23 mieściaca *Września* Roku bieżącego 1799 z *JW. Platerem* i innemi zapadłego, edyktałnie przez niniejszy *Pozew* zapozysali o to, abyś *Wmość* w przeciagu trzech mieścięcy od daty dzisiejszej względem powyższego *Papieru* *Platerowskiego* na *Czerw*: zł. 2200 na rzecz *Mally Kabrytowskiej* już przysądzonego zgłosili się, prawo iakie mieć sobie do niego rozumieni okazali, i względem własności onego *Iposobem* *restrytucyi in integrum* (ieżeli ią mieć pragniecie) rozprawili się i takowy *Skrypt* złożyli; inaczej, gdy *Wmość* w czasie iak wyżej przez *Dekret* oznaczonym prawnie, nie zgłosci się, lub własności onego nieokazecie, tym samym prawo do tego *Dokumentu* iako *Massie Kabrytowskiej* przysądzonego i zagubionego *iure proculsarij* utracisz czyli utracicie. Zaczynam *Pozwani* *Wmość* macie się itawić, iadownie odpowiedzieć, albowiem przeciwko *Wmciom* wyrok *Sądu* wyistatecznie podług powyższego *Dekretu* własność tegoż *Skryptu* dla *Mally Kabrytowskiej* przysądziącego *ferować* miany nigdy wzruszony nie zostanie. — Dan w *Warszawie* dnia 14. *Septembris* Roku 1798

T. WĘDRYCHOWSKI S. K. B. Regent mpp.

WARNUNGS ANZEIGE.

Ein angeblicher Russischer Rittmeister Carl Wilhelm von Gedenishoff und dessen Ehegemahtin die sich für eine Gräfin Helena von Bilewitz ausgegeben, haben in Pommern verschiedene Güter gekauft, sich darauf gerichtliche Contracte geben lassen, an mehrere Oertern Gelder aufgetrieben, sich nach Warschau begeben und sich zuletzt ganz entfernt ohne etwas zu bezahlen, wodurch viele in hiesiger Gegend hintergangen worden und um das ihrige gekommen sind. Da nun zu vermuthen steht, daß sie auf die gerichtliche Verkaufs Contracte von den Pommerschen Gütern Tenuick, Woltershoff und Rozenhagen auch in andern Gegenden Gelder anleihen und manchen hintergehn möchten: so halte ich es für Pflicht Jedermann zu warnen und den Goedenishoffschen Eheleuten keine Gelder auf diese Güter zu borgen, weil diese Contracte durch die nich geleistete Zahlung ungültig und aufgehoben sind. Ausserdem haben diese Eheleute so gar alle Pflichten rechtsschaffen Eltern unerfüllt gelassen und bei mir eine Amme mit ihrem Kinde zurückgelassen, woraus ihr Charakter zur Gnüge erhellet. Rozenhagen in Pommern den 18. 8bris 1799. von Poull.